

23.5.2022
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

Anvisningar för betaltjänstleverantörer som tillhandahåller penningförmedling

Finansinspektionen har iakttagit avsevärda brister när det gäller efterlevnaden av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan ”penningtvättslagen”) hos aktörer som tillhandahåller penningförmedling. Centrala brister har förekommit i den riskbaserade verksamheten, kundkännedomen och den fortlöpande övervakningen av kunder, utredningsskyldigheten och rapporteringsskyldigheten till Centralen för utredning av penningtvätt. Syftet med anvisningarna är att ta upp sådant som penningförmedlare särskilt bör fästa uppmärksamhet på i sin verksamhet.¹

Riskbaserad verksamhet enligt penningtvättslagen vid kundkännedom

Den rapporteringsskyldiges riskbedömning enligt penningtvättslagen ska göras i skriftlig form. Vid riskbedömningen ska en tjänsteleverantör som tillhandahåller penningförmedling identifiera de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som hänför sig till den egna verksamheten samt metoder att hantera riskerna. Av riskbedömningen ska framgå vem som har gjort den och när den har uppdaterats senast. Anvisningar om riskbedömningens innehåll och hur den görs finns på Finansinspektionens webbplats, punkten den rapporteringsskyldigas riskbedömning².

Riskbedömning i anslutning till kundförhållanden

En tjänsteleverantör som tillhandahåller penningförmedling ska ha tillräckliga interna verksamhetsprinciper och förfaranden för bedömning av risker i anslutning till kundrelationer och för klassificering av kunderna i olika riskklasser. Av dem ska framgå på vilka olika faktorer riskklasserna baserar sig och till vilken riskklass en kund hör (t.ex. låg, normal eller hög).

En tjänsteleverantör som tillhandahåller penningförmedling ska utreda och dokumentera om en kund är en person i politiskt utsatt ställning (PEP) i Finland och utomlands åtminstone när kundrelationen etableras samt i samband med den regelbundna uppdateringen av kunduppgifter. Man kan till exempel fråga kunden om dennes PEP-status. Saken ska dokumenteras i penningförmedlingssystemet eller någon annanstans i uppgifterna för kundkännedom. Enligt penningtvättslagen omfattas kunder som är personer i politiskt utsatt ställning av skärpt kundkännedom

¹ Dessa anvisningar gäller i 7 § i lagen om betalningsinstitut (297/2010, nedan BIL) avsedda aktörer som tillhandahåller betaltjänster utan auktorisation, och som tillhandahåller endast penningförmedling enligt BIL 1 § 2 mom. 5 punkten.

² [Riskbedömning - Förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism - www.finanssivalvonta.fi](http://www.finanssivalvonta.fi)

23.5.2022
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

och skärpt fortlöpande övervakning, och då klassificeras personen också som en högriskkund.

Om en penningförmedlare förmedlar kunders penningförsändelser till stater som Europeiska kommissionen identifierat som stater med hög risk för penningtvätt och finansiering av terrorism, omfattas kunderna av skärpt kundkännedom³. I praktiken ska penningförmedlaren följa med den aktuella listan och iaktta den. Vid verksamhet av Hawala-typ, som i allmänhet betraktas som högriskverksamhet med avseende på penningtvätt och finansiering av terrorism, bör riskbedömningen vara mycket central.

Uppgifter för kundkännedom och bevarande av dem

Alla dokument och uppgifter som gäller kundkännedom ska vara aktuella och väsentliga. Att utreda uppgifterna för kundkännedom endast muntligt utan dokumentation är inte tillräckligt.

I samband med uppdatering av uppgifterna för kundkännedom bör man beakta att även uppgifter för kundkännedom som insamlats tidigare ska bevaras. Exempelvis den kopia av kundens identitetshandling som skaffats när kundrelationen inleddes ska bevaras, trots att en ny kopia av ett gällande identitetshandling lagras om kunden i systemet.

När kundens identitetshandling kopieras ska uppmärksamhet fästas vid att alla uppgifter som penningtvättslagen kräver framgår av kopian av verifieringsdokumentet. Om till exempel uppgiften om den som utfärdat identitetshandlingen finns på dokumentets andra sida, ska båda sidorna av identitetshandlingen kopieras. Om ingen kopia tas av identitetshandlingen, ska de uppgifter om handlingen som anges i 3 kap. 3 § i penningtvättslagen bevaras.

Om kunden är en utländsk kund som saknar finsk personbeteckning, ska kundens identitet verifieras utifrån resedokumentet. Om resedokumentet saknar uppgift om en utländsk kunds medborgarskap, ska ytterligare utredningar inhämtas om kundens medborgarskap. I fråga om en utländsk kund ska uppgift om kundens medborgarskap och uppgifterna i resedokumentet bevaras.

Om aktören inte använder offentliga register för att verifiera att kunduppgifterna är korrekta, ska särskild uppmärksamhet fästas vid korrektheten hos uppgifter som matas in manuellt. Exempelvis ska kundens namn stavas på samma sätt i penningförmedlingssystemet som i kundens identitetshandling.⁴

Utredningen av ursprunget till kundens medel ska dokumenteras omsorgsfullt. Om medlens ursprung i kundens uppdrag har uppgetts vara familjens medel, så ska den tjänsteleverantör som tillhandahåller

³ Kommissionen specificerar och publicerar en lista över stater med hög risk för penningtvätt och finansiering av terrorism ([EU policy on high-risk third countries | European Commission \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eu-policy-on-high-risk-third-countries)).

⁴ Förutom i penningtvättslagen föreskrivs det om kundidentifieringsskyldighet och verifiering av identiteten i förordningen om information om betalaren. Bolaget ska lämna korrekta uppgifter i samband med penningförmedling.

23.5.2022
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

penningförmedling utreda och dokumentera noggrannare vems medel som har skickats och medlens faktiska ursprung. Dessutom ska tjänsteleverantören utreda kundens ekonomiska ställning till exempel genom att fråga efter yrke eller lönekvitto.

Fortlöpande övervakning, utredningsskyldighet samt anmälningsskyldighet

Vid den fortlöpande övervakningen ska uppmärksamhet fästas vid kundernas avvikande transaktioner, till exempel när en kund skickar en penningförsändelse till ett nytt land eller skickar pengar till en annan person än normalt.

En tjänsteleverantör som tillhandahåller penningförmedling är skyldig att anmäla antingen enskilda eller flera sammanhängande betalningar eller prestationer vilkas värde utgör minst 1 000 euro (s.k. gränobelopp)⁵. Det är alltså fråga om en anmälningsskyldighet som grundar sig på detta gränobelopp och som gäller alla betalningar eller prestationer, också sådana som inte är tvivelaktiga.

Anmälningarna ska göras elektroniskt till Centralkriminalpolisens Central för utredning av penningtvätt med hjälp av en särskild applikation som man loggar in i på adressen <https://ilmoitus.rahanpesu.fi/Home>.

Rapporteringskyldighet

De som tillhandahåller penningförmedling ska årligen senast den 28 februari till Finansinspektionen rapportera uppgifter om riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism och om riskhanteringsmetoder (RA-rapportering). I det avsnitt på Finansinspektionens webbplats som gäller rapporteringen finns närmare anvisningar om rapporteringen och hur den genomförs tekniskt [Rapportering - www.finanssivalvonta.fi](http://www.finanssivalvonta.fi). Finansinspektionen påminner om att rapporterna om det sammanlagda beloppet av transaktioner (ML) samt om svikliga förfaranden (MF) har ersatts av MAPE-rapporteringen till Finlands Bank. Mer information om rapporteringen fås vid behov från Finlands Bank.

Förutom rapporteringen är en aktör skyldig att meddela väsentliga förändringar som inträffar i aktörens tjänster. Vid sidan av egentliga förändringar i verksamheten ska även ändringar i kontaktuppgifterna och ändringar som gäller de anmälningar om tillförlitlighet som lämnats till Finansinspektionen meddelas. Om förändringar inträffar i fråga om de personer som deltar i eller ansvarar för förvaltningen eller bedrivandet av bolagets affärsverksamhet (styrelseledamöter och suppleanter, verkställande direktör, övrig högsta ledning, så ska en ny anmälan om tillförlitlighet göras.

Elektroniskt signerat

⁵ Enligt Finansinspektionens åsikt kan man tala om sammanhängande betalningar och prestationer när betalningar görs till samma mottagare till exempel inom några dagar (betalningarna upprepas inom fyra dagar från föregående penningförsändelse), och grunderna för betalningarna är uppenbart likadana.

23.5.2022
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

FINANSINSPEKTIONEN

Pekka Vasara
byråchef

Niina Rossi
riskexpert